

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 12270333
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

16 Nisan 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önermeleri incelenmiş olup, söz konusu önermelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste ve Ekleri (1 Takım)

**ANKARA MİLLETVEKİLİ
SAYIN KORAY AYDIN'IN
TBMM 7/19828 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

7/19828

GK 58

SORULAR

Ülkemizde son dönemde, İliç, Kaz dağları, Bergama ve benzeri pek çok yerde madenlerin yanlış işletilmesi ve çevre şartları gözetilmeden iş ve işlemler yapılması sebebiyle facialar gerçekleşmiştir. Bu durum Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreçlerini tartışmalı hale getirmiştir. Benzer bir durum Kırşehir'de mevcuttur. Kırşehir merkezine çok yakın mesafede ruhsatlandırılmış "altın madeni" saha ve inşaatları mevcuttur. Bu madenler şehrin ve çevre köylerin temiz su kaynaklarını içeren Kervansaray Dağları ile Seyfe Gölü'nü etkileme mesafesindedir. Yöre halkının ve yerel yöneticilerin verdiği bilgilere göre bu madenlerin inşa sahaları kent merkezini besleyen su kutuları ve arıtma tesislerine sadece 4 kilometre mesafededir. ÇED verilerine göre inşa edilen ve Çimeli, Körpınar, Kızılcaköy ve Çuğun Köyleri sahasında yer alan madenin üretim için saatte 180 m³ su kullanacağı bilinmektedir. Bu suyun ise bölgedeki su kaynakları dışında bir kaynaktan kullanılması mümkün değildir. Şehirde zaten bir kuraklık meselesi bulunmaktadır. Yağış azlığı ve yer altı sularının azaldığı bir süreçte yaşayan Kırşehir'de böyle bir su kullanımının susuzluğu hızla artıracığı ise aşikardır. Madenin sondaj çalışmaları sırasında çevre köylerin su kaynaklarının yönlerinin değiştiği, bazı köylerin susuz kaldığı ve hayvancılığı olumsuz etkilendiği ise basına dahi yansımıştır. Bu madene 10 kilometre mesafede olan bir diğer maden inşaatı ise Boztepe ilçe merkezine çok yakın bir mesafede ve su kuyularına yalnız 4 kilometre uzaklıktadır. Ayrıca maden sahası Seyfe Gölü ile sınırdır ve 1. Derece sit bölgesindedir. Mucur ilçe merkezi ve Seyfe Gölü'ne yakın bir mesafedeki bir diğer sondaj alanına ise ÇED muafiyeti tanınmıştır. Bozçal Dağı üzerindeki bir diğer maden ise Kaman ilçe merkezini besleyen su kaynaklarına yakın bir konumdadır. Bölgenin toprak yapısı ve atık suların tahliyesinin yapılacağı alanlar düşünüldüğünde bölgede ciddi bir çevre sorununun kapıda olduğu, ciddi bir susuzluğun baş göstereceği ortadadır. Benzer şekilde Akçakent ilçesinde de meşe ormanlarının yoğun olduğu bir bölgede maden ruhsatı verildiği iddiası mevcuttur.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- Kırşehir'de kaç adet ruhsatlı maden sahası vardır? Bu sahaların faaliyet alanları nelerdir? Bu sahaların kaç tane aktif olarak işletilmektedir?
- 2- Kırşehir'in son beş yıllık yağış oranları ve yer altı sularının durumu dikkate alındığında, iklim değişikliğinin de etkileri çerçevesinde önümüzdeki beş yılda bir susuzluk ve kuraklıkla karşılaşılıp karşılaşmayacağına dair çalışmanız var mıdır? Varsa sonuçları nelerdir?
- 3- Kırşehir'de faaliyette olan altın madenlerinde siyanür ve benzeri zehirli kimyasallar kullanılmakta mıdır? Kullanılmaktaysa bunların denetimi ve yer altı sularına karışmasının engellenmesi için bir çalışmanız mevcut mudur?
- 4- Türkiye'de genel olarak siyanürle altın aramayı yasaklamayı düşünmekte misiniz?
- 5- Çimeli, Körpınar, Kızılcaköy ve Çuğun Köyleri sahasında yer alan altın madeninin saatte kullanacağı 180 m³ su hangi kaynaktan sağlanacaktır? ÇED Rapor'u bağlamında bu altın madeni yılda kaç ton su kullanacaktır? Kimyasal ayrıştırma yöntemiyle birlikte kullanılacak bu suyun atıkları ne olacaktır? Bu yoğun su kullanımının Kırşehir'de susuzluk yaratacağı, atık suların, yer altı sularını kirleteceği ve bir çevre felaketine kapı aralayacağı iddialarına karşı Bakanlığınızın görüşü nedir? Bu konuda yeni bir ÇED süreci ya da denetim planlamakta mısınız? Maden sahasının yakınından geçen Kılıçöz Çayı'na herhangi bir kimyasalın karışması durumunda bunun Kızılcaköy'e döküleceği ve ne gibi sonuçlar ortaya çıkacağına dair bir çalışmanız olmuş mudur? ÇED sürecinde bu hususlar değerlendirilmiş midir? Değerlendirilmediyse neden değerlendirilmemiştir?

- 6- 2023 yılında Çimeli, Körpınar, Kızılcaaköy ve Çuğun Köyleri sahasında yer alan altın madeninin sondaj çalışmaları sırasında çevre köylerin su temin ettikleri hatlara zarar verdikleri, yer altı su akışının yönünü değiştirdikleri ve bu bağlamda 10 bin civarında hayvanın susuz kaldığı bilinmektedir. Bu konuda Bakanlığınızın bir denetimi ve soruşturması olmuş mudur? Olduysa sonuçları nedir? Sorun giderilmiş midir? Bu yapılan sondajlar ÇED kapsamında mı yapılmıştır?
- 7- Boztepe İlçesi Karacaören Köyü Mevkii'nde bulunan demir ocağı projesinin dünyanın en önemli su kuşu bölgelerinden olan, 187 türe ait 25 binden fazla su kuşunun yaşadığı ve birinci derece doğal sit alanı olan Seyfe Gölü'ne sınır olması bölgedeki doğal yaşamı ve kuş popülasyonunu etkilemeyecek midir? ÇED süreçlerinde buranın özel durumu dikkate alınmamış mıdır?
- 8- Seyfe Gölü'nün çevresinde 2015 yılından bu yana izin verilenden fazla sondaj yapıldığı, kimyasal maddeler kullanılarak altın ve gümüş arandığı iddiaları doğru mudur? Bu konuda bir soruşturma yürütülmüş müdür? Yürütüldüyse sonuçları ne olmuştur?
- 9- Seyfe Gölü'nün tabiat koruma alanının 11 bin hektardan 5 bin 501 hektara düşürülmesinin sebebi nedir?
- 10- Seyfe Gölü'nde son beş yılda su seviyesinde bir azalma gerçekleşmiş midir? Gerçekleştiyse sebepleri nelerdir?
- 11- Seyfe Gölü'nde bulunan kuş ve hayvan popülasyonunda son beş yılda bir azalma gerçekleşmiş midir? Gerçekleştiyse sebepleri nelerdir?
- 12- Seyfe Gölü'ndeki doğal yapıyı ve doğal yaşamı korumak için ne gibi çalışmalar yürütmektesiniz?
- 13- Mucur İlçe Merkezi'ne ve Seyfe Gölü'ne yakın mesafede bulunan Dağçiftliği Köyü madenindeki sondaj çalışmaları için ÇED istisnası tanındığı doğru mudur? Doğru ise bunun sebebi nedir? ÇED istisnası kapsamında yaşanacak bir doğal felaketin sorumlusu kim olacaktır? Konuyla alakalı bir soruşturma açmayı düşünmekte misiniz?
- 14- Saha ruhsatı Merkez Çayağzı Köyü üzerinden adlandırılan ve Bozçal Dağı üzerinde bulunan Altın Ocağı Projesi'nin gerek bulunduğu arazinin toprak yapısı gerekse de su kaynakları yakınlığı sebebiyle büyük riskler barındırdığı düşünülmektedir. Madende yapılacak sondaj çalışmalarının doğal su depolarını bozacağı, su akış yönlerini değiştireceği ve ciddi su kesintilerine yol açacağına dair değerlendirmeler mevcuttur. Bu hususta Bakanlığınızın görüşü nedir? Bakanlığınızın yapmış olduğu bir denetim veya yeni bir ÇED süreci olmuş mudur? Olduysa sonuçları nelerdir? Yaşanacak doğal sorunların engellenmesi için ne gibi tedbirler alınmaktadır?
- 15- Akçakent İlçesi'nde halihazırda meşe ormanlarının bulunduğu bir bölgede Maden Tetkik Arama haritalarına göre bir maden sahası kurulması planlanmaktadır. Bu ilçede maden faaliyeti var mıdır? ÇED süreci yürütülmüş müdür? Bölgedeki orman varlığını tehdit edecek bir çalışma mevcut mudur? Tarım ve Orman Bakanlığının bu bölgede maden faaliyeti yapılması yönünde size yansıyan bir izni olmuş mudur?
- 16- Genel olarak Kırşehir çevresinde yoğunlaşan altın madenlerinin şehirde susuzluk yaratacağı, hayvancılığı ve tarımı etkileyeceği aynı zamanda Seyfe Gölü gibi tabiat varlıklarını ve doğal yaşamı bozacağı görüşlerine Bakanlığınızın yaklaşımı nedir? Bölgede yeni bir ÇED süreci yapılacak mıdır? Başlamayan projelerin engellenmesi, yeni ÇED onayı verilmemesi gibi politikalarınız olacak mıdır?

CEVAPLAR

Kırşehir İli, Merkez İlçesi, Çayağzı Köyü, Terziali Mevkiinde Eti Gümüş A.Ş. tarafından yapılması planlanan IV. Grup Altın Ocağı projesine Kırşehir Valiliğince (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) 24.01.2022 tarih ve 20228 sayılı ÇED Gerekli Değildir Kararı verilmiştir. Proje Tanıtım Dosyası'nda yer alan bilgiler (Proje'nin Yeri ve Türü) dikkate alınarak ilgili kurum/ kuruluşlardan (Kırşehir Orman İşletme Müdürlüğü dahil) yazılı görüş talep edilen ve Kırşehir Valiliğine (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) iletilen görüşler doğrultusunda mer'i mevzuat çerçevesinde "ÇED Gerekli Değildir" Kararı verilen Eti Gümüş A.Ş Altın Ocağı projesinde, maden ocağı sahasındaki cevher herhangi bir işleme (kırma-zenginleştirme) tabi tutulmadığı için siyanür ve kimyasal madde kullanılmamaktadır. Kırşehir İlinde kimyasal madde ve siyanür kullanılan altın ocağı bulunmamaktadır.

Kırşehir İli'nin Boztepe İlçesi'ne bağlı Karacaören Köyü adresinde faaliyet gösteren İR:88233 Ruhsat Numaralı Sahada IV. Grup Demir Ocağı Projesi'ne ilişkin Kırşehir Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) tarafından 29.06.2021 tarih ve E-2021109 Karar No'lu "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı verilmiş olup, Proje Tanıtım Dosyası'nda yer alan bilgiler (Proje'nin Yeri ve Türü) dikkate alınarak ilgili kurum/kuruluşlardan yazılı görüş talep edilmiş ve ilgili kurum görüşleri doğrultusunda iş ve işlemler yürütülmüştür.

Kırşehir İli, Kaman İlçesi, Savcılı Bağbaşı Köyü Mevkii'nde Eti Gümüş A.Ş. tarafından planlanan "Savcılı Ebeyit Altın ve Gümüş Madeni Kapasite Artışı (Cevher Hazırlama, Yığın Liçi ve ADR Tesisi) Projesi"ne 31.05.2018 tarih ve 98115 sayılı yazı ile Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu Karar'ı verilmesine rağmen faaliyete geçmemiştir.

Kırşehir İli Merkez, Boztepe İlçeleri Çimeli ve Körpınar Köyleri Mevkii'nde Defaş Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yapılması planlanan "İr.201600040 (Er.3292937), İr.201901752 (3387353) ve İr.201300183 (3291287) Ruhsat Numaralı IV. Grup (Altın) Maden Ocağı, Zenginleştirme ve Maden Atığı Depolama Tesisi" projesi ile ilgili olarak Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği kapsamında sunulan tüm rapor, dosya ile diğer tüm bilgi ve belgeler, Bakanlığımızca projenin yeri ve türü dikkate alınarak çeşitli kurum/kuruluşların konusunda uzman temsilcilerinden oluşturulan İnceleme-Değerlendirme Komisyonu (İDK) tarafından incelenip değerlendirilmektedir. Bahsi geçen projeye ilişkin ÇED süreci devam etmekte olup, ÇED Yönetmeliği kapsamında konu bazlı faaliyete özel bilimsel ve teknik çalışmalar yaptırılmaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'na dayanılarak çıkarılan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği; su ortamlarının kalite sınıflandırmaları ve kullanım amaçlarını, su kalitesinin korunmasına ilişkin planlama esasları ve yasaklarını, atıksuların boşaltım ilkelerini ve boşaltım izni esaslarını, atıksu altyapı tesisleri ile ilgili esasları ve su kirliliğinin önlenmesi amacıyla yapılacak izleme ve denetleme usul ve esaslarını düzenlemiş olup, yönetmelik ekinde belirlenen 16 sektör ve alt sektörler için alıcı ortam deşarj standartları belirlenmiştir.

Madencilik faaliyetlerinden kaynaklanan atıksuların alıcı ortama deşarj edileceği durumlarda; Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde belirlenen deşarj standartlarının sağlanması gerekmekte olup bu amaçla kurulacak atıksu arıtma tesisleri projelerinin 2018/14 sayılı Genelge kapsamında ilgili onay mercii olan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından onaylanmaktadır.

Ayrıca, madencilik faaliyetleri yürütülürken oluşan atıksuların hiçbir şekilde alıcı ortama deşarj edilmeden tamamının proseste yeniden kullanılması durumunda; endüstriyel nitelikli arıtılmış atıksuların proseste kullanılabilirliğine ilişkin, üniversitelerin çevre mühendisliği bölümüne veya hazırlayanlar arasında Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi yer alması koşuluyla Çevre Araştırma ve / veya Uygulama Merkezleri'ne, Çevre Enstitülerince Teknik Rapor'un hazırlanması ve hazırlanan Teknik Rapor'un ilgili onay mercii olan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından uygun görülmesi durumunda Genelge hükümlerinden muaf tutulmaktadır.

Diğer taraftan, Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik (RG:26.03.2010-27533) ve Maden Atıkları Yönetmeliği (RG:15.07.2015-29417) hükümleri doğrultusunda Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ekinde yer alan Tablo 23.1, 23.2 ve 23.3'te belirtilen parametre ve izleme sıklıkları kapsamında sırasıyla I. II. ve III. Sınıf Düzenli Depolama Tesisleri'nin memba kısmında en az bir, mansap kısmında en az iki adet gözlem kuyusu açılarak yer altı suyu kirlilik izlemeleri yapılmaktadır.

Madencilik faaliyetleri kapsamındaki yer altı suyu kirlilik izlemeleri maden atığı depolama alanlarında ve asit kaya drenajı oluşma ihtimali olan maden sahasındaki ünitelerde de (cevher stok alanları, ocak sahaları vb.) Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği "Tablo 23.1: I. Sınıf Düzenli Depolama Tesisleri" tablosunda yer alan parametreler ve izleme sıklığı çerçevesinde yürütülmektedir.

15.09.2024 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca tescil edilen Seyfe Gölü Tabiatı Koruma Alanı 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan "*Orman ve orman rejimi dışında kalan yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı belirlenmesine veya Orman ve Su İşleri Bakanlığınca belirlenmiş olanların işlemlerinin tamamlanması için gerekli yerlerin orman rejimine alınmasına Cumhurbaşkanınca karar verilir ve bu alanlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca kurum görüşü verilerek Tarım ve Orman Bakanlığınca tescil edilir.*" hükmüne istinaden Tarım ve Orman Bakanlığınca (Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü) revize tescil edilmiştir.

Seyfe Gölü ve Çevresi 1989 tarihinde 1. ve 2. Derece Doğal Sit Alanı olarak ilan edilmiştir. "*Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik*" ve "*Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Teknik Esaslar*" doğrultusunda Bakanlığımızca (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) gerçekleştirilen "*Nevşehir, Kırşehir, Niğde ve Aksaray İlleri Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi*" kapsamında Seyfe Gölü Doğal Sit Alanı yeniden değerlendirilmiş olup alanın flora, fauna, jeoloji, hidrojeoloji, peyzaj ve habitat özellikleri detaylı şekilde ortaya koyulmuştur.

Söz konusu proje kapsamında Seyfe Gölü ve Çevresi "Kesin Korunacak Hassas Alan", "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" ve "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak tescil edilmiştir. Bu kapsamda; tescil sonrası alandaki faaliyetler mer'i mevzuat ile sınırlandırılmaktadır. Alanda koruma- kullanma dengesi gözetilmektedir. Alanda yapılması planlanan her türlü faaliyet için ilgili Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'ndan görüş alınması gerekmektedir. Maden faaliyetlerinin ise alanın sit statüsüne göre yapıp yapılamayacağı mer'i mevzuat ile belirtilmiştir.

Seyfe Gölü içerisinde ÇED Kapsam Dışı, ÇED Gerekli Değildir kararı, ÇED Olumlu kararı verilen firma bulunmamaktadır.

Maden ruhsat alanlarına ilişkin bilgilerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan (Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü) edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.